

PRO PUBLICO BONO MAGYAR KÖZIGAZGATÁS

2015 1

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI SZAKMAI FOLYÓIRATA

A „MAGYARY ZOLTÁN ÖSSZES MUNKÁI (1919–1922). KRITIKAI KIADÁS” CÍMŰ KÖNYVSOROZAT ELSŐ DARABJÁNAK BEMUTATÁSA

2015 áprilisában jelenik meg a „Magyary Zoltán összes munkái (1919–1922) Kritikai kiadás” című könyvsorozat első kötete. A sorozat célja, hogy a híres iskolateremtő tudós értékes gondolatai új köntösben, kritikai kiadásként, korunk olvasói számára hasznos háttér-információkkal gazdagítva jussanak el az érdeklődő tudományos közönséghez.

Az alábbiakban könyvhöz készült – Prof. Dr. Patyi András sorozatszerkesztő tollából származó – előszó kivonatát közöljük.

• • • • •

2015-ben emlékezünk Magyary Zoltán professzor halálának hetvenedik évfordulójára. Hetven év telt el azóta, hogy a közigazgatás-tudomány kiváló, nemzetközileg ismert tudósa, iskolateremtő egyénisége tragikus körülmények között elhunyt. Az általa képviselt tudományos nézetek, a személyében megtestesült tudós egyéniség, módszertani igényesség és szakmai alaposág hatását jelentősen korlátozta a halála után néhány évvel Magyarországon kiépült államszocialista rendszer, nevét hosszú évtizedekig leírni és emlegetni sem igen volt tanácsos. A kivételesen gazdag életmű egésze nemcsak feltáratlan, hanem sokáig megismerhetetlen is volt.

A változás jeleként 1979-ben a *Bürokrácia és közigazgatási reformok Magyarhonban* című válogatás már tett közzé tőle egy szöveget, a Csizmadia Andor által szerkesztett kötetbe bekerült az 1932-ben elkészített közigazgatási racionalizálási programja. Később más írásai is megjelentek, majd az 1990-es évek közepétől több műve reprint kiadásban is napvilágot látott, köztük a *Magyar közigazgatás* című, főművének is tekinthető átfogó és szintetizáló, elemző nagy munkája.

Sok idő telt el a Professzor halála óta, világunk sokat alakult és nagyokat fordult. A világ és a társadalom változásai egy részét az állami működés idézte elő, szervezte, más része lekövette, leköveti azokat, reagál rájuk. Az államélet változásai értelemszerűen nyomot hagynak a tudományban is, új eredmények keletkeznek, régiek tűnnek el, új ágazatok, módszerek, paradigmák születnek a korábbiakból. Vagy ahogyan Ő fogalmazott: „a tudományos versenyben megállás nincsen”. Az új eredmények és paradigmák azonban, akkor is, ha a korábbiak kritikái eredményeként nyernek igazolást, mindig az

előzőekből sarjadnak. Ismernünk és értenünk kell elődeinket ahhoz, hogy a jelen kihívásaira jól válaszoljunk.

A hosszú idő elteltével fel kell tennünk magunknak a kérdést, hogy méltó módon őrizzük-e eleink tudományos eredményeit és hagyatékát? Vajon olvassuk-e, értelmezzük-e, használjuk-e a korábbi korok munkáit, és amennyiben igen, akkor pusztán a történeti ismeretszerzésre vagy modernnek vélt jogintézmények előképeinek feltárására és igazolására? Képesek vagyunk-e az adott kor viszonyai között értelmezni nagyjaink tudományos eredményeit? De kétkedhetünk is ebben, és feltehetjük önmagunknak azt a kérdést, hogy feladatunk-e ez egyáltalán? Meggyőződésem szerint alapvető kötelességünk. Az, ahogyan mi, a mai magyar közigazgatás-tudomány művelői gondolkodunk, nagymértékben Magyary Zoltán szellemi hagyatékának hatása, még ha az olykor nem is tudatos vagy tervszerű. Érdemes ezért ezt az örökséget a maga egészében feltárni és értelmezni, s ha szükséges, használhatóvá, befogadhatóvá tenni a mai olvasó számára.

Az ezzel a kötettel induló könyvsorozat Magyary Zoltán professzor életművét állítja középpontba. Ez az életmű példa a jelenkor számára: Magyary munkássága nem szűkíthető le csupán a közigazgatási jogra és jogtudományra, hiszen tudománypolitikai, episztemológiai, felsőoktatási munkássága is kiemelkedő. Magyary professzor nevében nem pusztán az elméleti elgondolások papírra vetése, hanem a tudományos ismeretek gyakorlati alkalmazásának kísérlete, szakmai iskola alapítása is egyesül. Példaképként állítható az a fajta európai érdeklődés és tudományos alázat, amelyből ez a termékeny életmű létrejött. Az emlékezés gondolatánál maradv tudnunk kell, hogy a részeg szovjet katonák által bántalmazott, a feleségen tett erőszakot megszenvedni kényszerült, végső elkeseredésében öngyilkosságot elkövető Magyary Zoltán mindössze 57 évesen halt meg. Tudományos életpályája már csak életkora folytán sem tekinthető teljesnek, lehetett volna még idő az alkotásra. De a történelem és a személyes sors nem volt ily kegyes, nem engedte ezt.

A könyvsorozat egyrészt kísérletet tesz arra, hogy Magyary Zoltán munkái, összes fellelhető írása egy sorozatban kritikai kiadásként újra az értő olvasók kezébe kerülhessenek. Ez azt jelenti, hogy nem pusztán műveit közöljük szó szerint, hanem a tudományos eszköztár és jelen ismereteink tükrében megrajzoljuk az egyes művek háttérét. Ugyanilyen fontos azon információk közlése, amelyek lehet, hogy az adott korban közismertek voltak (utalás más művekre, személyekre, közismereti tényekre), de a mai olvasó már nem feltétlenül rendelkezik minden részletre kiterjedő információval. Célként jelölhető meg az is, hogy összefüggéseket tárjunk fel az életmű különböző darabjai, az egyes művek között, bemutatva a kutató, gondolkodó ember álláspontjának változásait, tudományos nézeteinek fejlődését.

Az állam- és jogtudományok területén a reprint és faksimile kiadások elterjedtnek tekinthetők, a kritikai kiadásokról megállapíthatjuk, hogy eddig még nem kerültek az érdeklődés középpontjába. Ezért a munkák feldolgozásának módszere tekintetében az irodalomtudomány kialakultnak tekinthető elvárásait vettük – a szükséges és alkalmazható mértékben – alapul.¹

1 Irodalmi szövegek kritikai kiadásának szabályzata, A Magyar Tudományos Akadémia textológiai bizottságának közreműködésével összeállította Péter László, Akadémiai Kiadó, Bp., 1988.

Magyary Zoltán

ÖSSZES MUNKÁI (1919–1922)

Mindezek fényében ajánlom a Magyary Zoltán 1919 és 1922 között kiadott munkáinak kritikai kiadását a tudományos közönség értő figyelmébe, és őszintén remélem, hogy haszonnal forgatják majd e kötetet nemcsak az érdeklődő szakemberek, hanem leendő kollégákként az egyetemi hallgatók is.

Prof. Dr. Patyi András,
rektor, egyetemi tanár